Løg=Þingis Bookin,

Innehaldande þad, sem giørdiz og fram̃=
foor fyrer Løg=þingis=Rettinum
Anno 1774.

Prentud ad Hrappsey,
í Því nía konúngl. prívilegerada bókþrykkerie 1774,
af Eyríke Gudmundssyne Hoff.

Num. I.

Anno 1774. þann 5ta Júlii vid Øxará sette Hr. logmadurin̄ Biørn Marcus son eitt almen̄elegt log þíng, og til logþíngis rettarins þenustu nefnde epterskrifada logrettumenn nefnl.

Ur Kialarness þinge:

Jón Þorleifs son, Jón Þorgeirs son, Arna Jóns son, Jón Stephans son og Runólf Sigurds son.

Ur Arness þinge:

Gudmund Haflida son, Asgeir Jóns son, Eyrik Solmunds son, Jón Halldors son og Beintein Ingemunds son.

Num. II.

Málspartar innfundu sig eingver, hvarfyrer frá rettinum var genged.

Num. III.

Þann 7da Júlii var í løgrettu genged, og epterspurt, hvørt nockrer málspartar úr sunnan og austan løgdæminu væru til stadar á løgþínginu? og fram̄gaf sig eingenn, var því frá rettinum genged.

Num. IV.

Þann 8da Júlii settiz Hr. lögmadurinn Sveinn Sölvason í lögrettu, og ept-erspurde hvört nockrer málspartar úr nordan og vestan lögdæminu væru til stadar, sem mál hefdu ad kæra? og mætte adjungeret sýsslumann í Mýra sýsslu Halldór Þorgríms son, sem kvadz innstefndur til ad forsvara sinn dóm af tveimur sinnar sýsslu innbygginrum; ásamt hannum mæter og annar innstefndur vidkomande þeirrar sakar Þorkell Sigurds son; og kvedz sýsslumadurinn reidu-búenn til sakarinnar ad svara, óskande ad hún mætte verda fyrerteken. Enn þar sem eingenn uppá citanternes vegna mæter her, til ad framfylgia actionen; so þykiz Hr. lögmadurinn ecke hana so leinge kunna ad fyrertaka. Uppástendur so sýsslumadurinn, ad citanterne fyrer þeirra udeblivelse verde mulcterader til justiz-cassen, og tilfundner ad betala kost- og tæring. Og þar eingver adrer málspartar innfundu sig, var frá rettinum genged.

Num. V.

Þann 11ta Júlii settiz Hr. lögmadurinn S. Sölvason í rettinn, og liet ennú eptersþyria, hvört nockrer úr hanns lögdæme værú til stadar? hvar uppá eingen af slíkum frambavd sig, enn þeir saumu málspartar, sem í næst fyrer-farande Numer eru nefnder, frambióda sig enn á ný, ad svara til þeirrar saumu sakar, sem þar er áminnz, og uppástanda hid sama sem fyrre; hvaruppá Hr. lögmadurinn lofar rettarins ansvare á nærstkomande dege. Lögrettumennin-ner sameigenlega uppástanda bætur og kostnadar betalíng af þeim málspaurtum, sem nú so lenge frá þeim 3ia til þess 10da Júlii hafe orsakad rettinum so ó-þolanlegt uppehald.

Num. VI.

Sama dag var upplesen forlíkun í þeirre sauk, sem á fyrerfarande áre kom inn fyrer lögþíngis-rettinn, og þess árs protocol Num. 27. medfærer, í mille klausturhaldarans Lauritz Schewíng og bóndanns Þorsteinns Eyríks sonar, hvar vid allar prætentioner uppábætur og málskostnadur eru fráfallnar. Hennar da-tum er af 20 Septembr 1773.

Num. VII.

Sama

Sama e. m. settuz í rettinn báder Hr. Hr. løgmenninner. Og med því eingenn mætte úr nordan og vestan løgdæminu; so mætte fyrer rettinum Compagniets procurator Sr. Lindberg, og framlagde einaz løgþíngis-rettar-stefnu til þeirra vitna, sem landfogetenn Skúle Magnús son hefur innstefnt til Reykiavíkur Herad þíngs þann 8de Martii 1773, nefnel. Þorkels Þordar sonar, Japhets Illuga sonar, Magnúsar Biørns sonar, Peturs Jóns sonar, Gudmundar Jóns sonar, Níels Jóns sonar og Jóns Magnús sonar; hvørier sama stadar vitnad hafa um burtvísun þenustu-fólksins frá Reykiavík þann 25 Júlii 1767, og eru híngad stefnder, til ad heyra á citantens contra-beviser, og ad forklara þeirra vitnisburd, samt ad svara uppá þav spursmál, sem þeim af rettinum fyrerlaugd verda kunna, epter þeim documenter og beviser, sem citanten ætlar ad framfæra til svækkelse þeirra eidsvaurnu underretning í sama mále; þá og so landsógete Skúle Magnús son, sem actor, og sýsslumadur Gudmundur Runólfs son sem tómare innstefnaz til ansvara, í fald nockud á þeirra sídu kynne vera ad paa anke; epter sem sama løgþíngis-rettar stefna dat. Leytá 1 Júnii næstl. under Hr. Løgmanns Biørns Marcús sonar hende og signete, vidkomendum løglega auglýst framar útvísar, upplesen og uppáskrifud not. lit. A. Løgrettumadurinn Arne Jóns son framlagde þvínærst í rettinn eitt innlegg af 5ta hujus under nafne þeirra innstefndu vitna; hvar inne þav afsaka sig fyrer þessum rette ad mæta, vegna þar inne tilgreindra orsaka, epter sem þad vídar medfærer, uppleséd not. lit. B. Mr. Lindberg uppástendur ad saukin verde fyrerteken, jafnvel þótt þav innstefndu vitne ecke mæte, hvørra udeblivelse hann meinar ei vera til annars enn til utflugta, og ad forhala tiden; einasta vilie hann fyrer þad fyrsta, ad confererадur se þeirra vitnesburdur vid þav authentiqve documenta, sem hann í hende hefur, hvar af slúttaz kunne gyldugleike þeirra vitna, sem í saukinne vitnad hafa, nær allt er samanbored. Var so bod sendt frá rettinum til Hr. landsógetans Skúla Magnús sonar, til ad láta hann vita, ad saukin skylde fyrertakaz; Og begierde hann med bodinu til baka, ad haunum mætte anstand gefaz til þess ꝙ morgun for middag, hvad haunum er af rettinum epterláted.

Num. 8

Num. VIII.

Þann 12ta Júlii settlz Hr. Løgmadurinn S. Sølva son í løgþíngis rettinn; mætte so løgrettumadurinn Jón Þorgeirs son, sem framlagde Hr. stiftamtmansinns aurhorisation, til ad ganga í rett sem actor uppá bændanna Sigurdar Einars sonar og Olafs Jóns sonar vegna í móte sýsslumanninum Halldore Þorgríms syne og bóndanum Þorkele Sigurds syne í epterfylgiande sauk, uppleseu not. lit. A. Sýsslumadurinn Halldor Þorgríms son uppástendur, ad actor uppá sinna principalers vegna meige nú strax leggia í rettinn so maurg lód silfurs, sem hann reiknar fyrer margra daga uppehald, sem hannum og verjanda sakarinnar se orsakad; hvar uppá rettarinns svar er: ad þar sem actor var allra fyrst í gærdag constitueradur, og kunne ecke vera vidbuenn ad framleggia penínga fyrerfram vegna sinna principaler, so meige þad ecke standa fyrer sakarinnar framgange. Þarnæst framlagde actor eina løgþíngis-rettar stefnu af 23 Septembr. 1773. under hende og signete Hr. vice-løgmannsins Jóns Olafssonar; hvar inne stefndur er adjungeret sýsslumann í Mýra sýsslu Halldór Þorgríms son og hanns meddóms menu, til ad forsvara þann dóm, sem af þeim gengenn er á Lækiarbugs þíngstad þann 17da Aprilis sama árs í mille sakarinnar vidkomenda, med audru fleira, sem sama stefna innehelldur uppleseu og not. lit. B. Vídara framlagde actor proces og dóm af dato 16da og 17da Aprilis 1773. gengenn ad Lækiarbug; hvar inne Sigurdur Einars son dæmiz ad betala til Þorkels Sigurds sonar 60 al. á landsvísu og til Hans Kóngl. Majst. hálfa mørk, enn Olafur Jóns son 40 al. til uefnds Þorkels og til Hans Majst. hálfa mørk verd-avra, uppleseun not. lit. C. Actor uppástendur, ad hvad sem herads processen medfærer, verde adgætt í tillite til bændanna Sigurdar Einars sonar og Olafs Jóns sonar; þar sem þeir þykiaz óløglega dæmder vered hafa á þeirra varnar-þínge Lækiarbug; enn vildu heldur dæmder hafa vered á aastæded hiá stifftunum; so þessvegna mætte herads dómurinn verda underkenndur, og ad actor í herade Þorkell verde anseedur til satisfaction til bændanna fyrer ranga máls ýþíng í herade; begierer og fullkomna satisfaction kost og tæríng til

sinna principaler af sínum contrapaurtum. Hvínærst framlagde sýsllumadurinn Halldor Þorgrímsson eitt innlegg sínum og sinna medtóms manna adgiørdum og dóme til forsvars; hvar inne hann serdeilis lýser sig ófornægdann yfer þeirre angefningu, ad prosasturinn Síra Wigfús Jóns son og bændurner hanns landsetar á Skídshollltum hafe eingu sínu forsvare mátt framkoma fyrer hanns hauldnum rette; hvad hann meinar aldeilis ósannferdugt med aullu audru í þeirra klaugunum, uppástandande satisfaction, kost og tæríng og múlet til justitz cassen af sínum contrapaurtum; sem það siálft medfærer, uppleſed not. lit. D. Annad innlegg framlagde adile sakarinnar Þorkell Sigurdsson, til forsvars sinne sókn í herade, hvørsu hann hafe tilneydz ad tiltala sínum nágraunnum á Skídshollte fyrer það, þeir eitt ár epter annad haufdu afbroted hanns stíflur giørdar í hans egen leigulande á einum skornum vatns farveg úr einu standuvatne, sem þeir hafe eckert átt med, og meinar af þeim aldeilis óløglega giørt; allra síst meinar hann, ad prófastinum Síra Wigfúse Jónssyne hafe sú sauk vidkomed, jafnvel þó hann siálfur hafe viliad giøra sig ad hennar vidkomanda; uppástendur nú ad verda frikenndur, samt kost og tæríng, so sem innlegged dat. 6ta husus vídar útvísar uppleſed not. lit. E. Vídara saugduz málspartarner ei hafa ad framfæra undir endelegann løg-þíngis dóm.

Num. IX.

Sama e. m. settiz í rettenn Hr. løgmadurinn B. Marcús son; mætte so enn á ný Compagniets procurator Mr. Lindberg, og framlagde þeirra innstefndu vitna eidsvarna specification af dato 6ta Martii 1773. uppá það arbeidsfólk vid þær níu innrettíngar í Reykavík, sem burtvísad skylde vered hafa frá þenustu vid Fabriqven þann 25 Júlii 1767 sub. lit. C. Móte hvørre specification hann framleggur einn af notario publico í Kiøbenhavn attesteret og underskrifadann protocol, sem hann kallar Forretning, ved Reykevigs Fabriqve udi Island pro anno 1767. Hvaraf er ad siá, ad þesser epterskrifader menn, sem vitnanna specification umgetur ad burtvísad vered hafe þann

25 Júlii 1767, og eingenn lavn, kost, ednr underholdning frá þeim dege fenged, nefnel. Magnús Illuga son, Grímur Asgríms son, Sigurdur Sigurds son, Gudmundur Þordar son, Arne Þorsteins son, Jón Halldórs son, Biarne Johanns son, (sem í vitnanna specification kallaz Biarne Jóns son) Jón Gudlavgs son, (sem specificationen kallar Jón Gunlavgs son) Þordur Þorkells son, Gudmundur Magnús son og Høskuldur Sigurds son, hafa af Krigsraad Arve Gudmund sen þann 18 Augusti sama ár aptur í þenustuna antekner vered, og viss lavn eins og þeim ádur anteknu accorderud vered. Vídara framlagde hann verificeret udskrift af sama protocol sama innehalds, ásamt med Thorkeld Thorder sens qvittering fyrer hanns lavn, sem oeconomi vid Fabriqven, dat. 25 Júlii 1767. sem var upplesen og not. lit. D. Fyrrnefndur protocol leveraz Mr. Lindberg frá rettinum til baka. Enn nú framlagde hann þeirra stefndu vitna eid og vídare vitnan í þessare sauk af 8da Martii 1773. hvar af uppleseð er epter Mr. Lindbergs begiering, þad hiá er dreged og not. lit. E. J tillite til framlagdra documenta, sem hannum sýniz miaug so svecka vitnanna udsigende, uppástendur hann, ad þesse vitne verde tilsundenn hvørt fyrer sig, ad betala sine 3 mark, og ad þings vitned mætte verda underkendt epter løgum; segiz so ei hafa vídara ad framfæra under endelegann dóm, sem hann begerer í þessare sauk.

Num. X.

Sama e. m. kom í løgþíngis rettenn løgrettumadurinn Oddur Jóns son Hialtalín, og liet upplesa eina stefnu under sínu nafne dat. 10da Júnii 1774; hvarmed Jón Magnús son, sem var til heimilis á Midhúsum í Garde í Gullbríngu sýsslu, stefniz ad mæta á Gaurdum á Alftanese þann næstkomande 6ta Septembr. 1774 fyrer þar haldande rett af profastinum Síra Gudlavge Þorgeirs syne, og dóm lída fyrer hórdóm og fiærvister vid konu sína Gudrúnu Jóns dóttur.

Num. XI.

Þann 13da Júlii afsagde Hr. løgmadur Sveinn Sølvason epterfylgiande dómsslútning yfer vátns stiftu málinu úr Míra sýsslu:

Þad

Þad sem vor fornu landslög í L. L. B. 56 Cap. tala um vatnsfaull og þeirra veitíngar bœa í mille, álítz ad vera meint um þad vautn, sem af nátturinne eru rennande frá fialle til láglendis, enn ecke um stauduvautn, sem í eins lande kunna ad vera: þarfyrer hlíder ecke sá capitule eigenlega uppá þessa sauk, sem nú er fyrer lögþíngis rettinum í millum bændanna Thorkells Sigurds sonar ad Haumrum á þá einu sídu, Skídshollts ábúenda Sigurdar Einars sonar og Olafs Jóns sonar á hina adra. Þad so kallada Hreidursvatn liggiande í Hamra landeign er eitt stauduvatn, úr hvoriu ábúendur á Haumrum hafa giort einn skurd edur farveg siálfum ser til þarfa, hvadan vatnid hefur og kunnad renna audrum fleirum jaurdum til þenustu; enn ábúendur jardarinnar Hamra hafa mátt avka og minka þad vatnsrennsle, epter sem þeim siálfum hagade, og voru ecke skylduger, til ad uppehalda þeim vatns skurde audrum til þenustu enn sinne eigen jaurdu: hvarfyrer þó nú verande ábúande Þorkell Sigurds son hafe hladed stíflur fyrer stockinn edur skurdinn úr vatninu, var í hanns siálfræde, sem adrer menn haufdu ecke uppá ad tala, enn miklu sídur ad brióta þær stíflur, sem hann í sínu eigen leigulande og vatne giort hafde: og þessvegna hefur hann rettelega tiltalad bændunum á Skídshollte, sem hanns stíflur afbroted hafa, hvort ad var eitt óloglegt verk; og þó þeir hafe vænz þar til síns húsbónda befalíngar, álítz þad sem einn ógrundadur fyrerburdur, sem ecke kann fyrer rette og dóme ad antakaz; heldur byriar þeim siálfum Skídshollts ábúendum fyrer þetta sitt verk ansvarlegum ad vera. Sú aunnur þeirra ástæda, ad sýsslumadurinn hafe ecke epter fimtar stefnu og ecke á siálfu á-stædis platsinu dæmt í saukinne, er líka so áliten af eingu verde, þar þeim var eins gott ad lída dóm epter almennelegre stefnu

 og

og á þeirra rettu varnarþinge. Því dæmiz her með, ad Herads dómur sýsslumannsins **Halldors Þorgríms sonar** gengenn ad Lækiarbug þann 17da Aprilis 1773, hvar inne þeir bændur ad Skídshollte, Sigurdur Einars son og Olafur Jóns son, fyrer stíflu=brot í Hamra lande eru dæmder, til ad betala þeirra contra parte Þorkele Sigurds syne, sá eine 60 ál. á landsvísu og sá annar nefnelega Olafur Jóns son 40 al. þar ad auk hvor þeirra fyrer sig ½ mork til kóngs, er her med aldeilis stadfestur, og stande vid sína fulla magt; enn citanterne fyrer ógrundad appell og ranga máls sókn til logþíngis rettarinns skulu betala til sýsslumannsinns **Halldors Þorgríms sonar** 30 al. á landsvísu hvor fyrer sig, og líka so til Þorkells Sigurdssonar hvor fyrer sig 30 al. allt þetta under adfaur og execution ad logum.

Num. XII.

Þann 14da Júlii affagde Hr. logmadur B. Marcús son eptersylgiande dómsluútníng í vitna málinu frá Reykiavík:

Þad er avdsiáanlegt af þeirre eidfestudu so kaulludu underretning sub lit. D, sem þav híngad stefndu vitne frá Reykiavík gefed hafa þann 6. Martii 1773. um burtvísun fólksins úr innretnínganna þenustu þann 25 Júlii 1767, nær hún er samanboren vid Krigsraad Arve Gudmandsens þá haldna dag bók og protocol, ad saumu vitne hafa miaug gálavslega frambored þad þeim byriade um ad vitna, serdeiles þad, ad eingenn af því þann 25ta Júlii burtvísada fólke hafe nockur lavn, kost edur underholdning fenged af innretníngunum frá sama dato og sídan; þar þó af sama protocol bevísaz, ad ellefu af þeim þann 25. Júlii burtvísudu voru í þenustuna aptur antekner þann 18. Augusti sama ár, sem skyldu epter Krigs=raadens giordu anstalter

nióta

nióta þar launa og nuderholdníngar eins og hiner, sem ádur vid bliou vid þessar níu innrettníngar med vídara; til med hefur Mr. Þorkell Þórdarson qvitterad fyrer og láted ser nægia med 60 Rdr, sem hann fyrer sama ár medteked hafde. Ad hvoriu aullu vel athugudu, er af þessum løgþíngis rette soleidis álíktad og anséd, ad soddan þíngvitne, sem fenged hefur so stórar indskrænkelser, kann ecke fyrer so epterrettanlegt antakaz, ad nockur endelegur dómur kunne þar á grundaz í tillite til folksins burtvísunar frá Reykiavík þann 25. Júlii 1767 og sídan; enn þar sem líklegast skuiz, ad þær feiler, sem vitnin í þeirre underretníngu begenged hafa, seu sken af óadgætne og minnisleyse um þessarar sakar samanhæng epter so maurg ár, og líka af því, ad þeirra minne med naudsynlegum upplýsande spursmálum hefur ei af hlutadeigendum upporfad vered, enn ecke af nockre partisku edur ásetnínge til ad vitna nockud ranglega audrum til skada; so befríaz þau her med fyrer vídara tiltale og fe-bótum í þessu måle.

Procurator Lindberg begeerer ad fá útskrifad þad, sem í þessare sauk er passeret, og vill hafa sier sinn rett reserveret, í fald saukin verde vídara uppátaulud.

Num. XIII.

Sama s. m. framlagde Mr. Jón Þorgeirs son skriflegt appell prófastsinns Síra Wigfúsar Jóns sonar af dags dato frá Hr. løgmannsinns S. Sølvasonar affagda dóme þann 13. hujus, og begeerer processen í því so kallada brúar-måle beskrifadann innan laga termins.

Num. XIV.

Sama s. m. mætte í løgþíngis rettinum adjungeret sýsslumann í Múla sýsslu Jón Arnórson, og framlagde Hr. amtmanns O. Stephans sonar ordre, sem astdr ad útfæra Jóns Jóns-sonar mords sauk, dat. 12 Júlii 1774.

 og

og upplesnar not. lit. A. Sÿsslumadur Sigurdur Sigurdsson framlagde Hr. stiftamtmannsinns ordre af 12ta hujus til sin sem defensor ad útfæra nefnds delinqvents forsvar, upplesnar not. lit. B. Þvínærst framlagde sÿsslumadur Arnórsson eina løgþíngis rettar stefnu af 13da hujus: hvarmed delinqventen Jón Jónsson frá Bardastrandar sÿsslu samt adrer vidkomendur sakarinnar stefnaz ad mæta her í dag, og til sakarinnar ad svara, og Jón Jónsson fersklage dóm ad lída med vídara, sem hún medfærer upplesen not. lit. C. Stefnan er vidkomendum auglÿst, sem hennar uppáskrift sÿner. Actor framlagde proces og dóm í þessare sauk, gengenn ad Berufyrde þann 20 Septembr. 1773 af sÿsslumanninum David Schewing, í hvørs slutningu delinqventen Jón Jónsson fyrer begenged mord á úngmenninu Sigurde Sigurdsson syne er dæmdur ad missa lífed, og med auxe hálshøggvaz, sem nefndur proces og dómur vídar útvísar, upplesenn not. lit. D. Delinqventen játar þad allt satt ad vera, sem um hann er í herads processen innfært. Actor uppástendur, ad delinqventen verde ansedur epter N. L. 6. B. 6. Cap. 1. Art. Defensor vonar, ad þad verde álited so sem voda-verk, og kunne ad heimfæraz til N. L. 6. B. 12. Cap 3. Art. Vídara saugduz partarner ei hafa ad framfæra under endelegann løgþíngis dóm.

Num. XV.

Þann 15da Júlii settiz Hr. løgmadurinn Biørn Marcússon í løgrettu; mætte so fyrer rettinum Mr. Jón Brinjólfsson Thorlacius, og framlagde fullmagt af dato 6 Júnii nærstl. ad ganga í rett sem actor mót Sigríde Gísla dóttur, og hana under endelegann løgþíngis dóm ad færa, upplesen not. lit. A. Því nærst framlagde hann eina løgþíngis rettar stefnu af 12 hujus: hvarmed stefniz Sigrídur Gísla dótter, til ad framfæra sitt forsvar vidvíkiande hennar lausgængeries sauk, samt ad lída endelegann confirmations dóm, upplesen not. lit. B. Sÿsslumadurinn Jón Jónsson framlagde Hr. stiftamtmanns Thodals ordre af dato 13. hujus til sín, ad ganga í rett sem defensor uppá nefndrar Sigrídar vegna, þær upplesnar not. lit. C. Þvínærst framlagde

acto

actor Eystra-hrepps hreppstióra memorial af 4. Maii næstl. til Hans Hávelbaarenheita Hr. Stiftamtmannsinns; hvar inne þeir begera hauns resolution: 1.) hvørt Sigrídur Gísla dótter dæmdur tugthúss fange rádstafaz eige í tugthúsid edur til Mr. Einars Brinjólfs sonar, sem sorge fyrer ad herads dómur yfer henne gengeun af sýsslumanne sál. Þorláke Gudmunds syne af 23. Maii 1772. confirmeriz, edur hvørt sýsslumadur Steindor se skyldugur hana ad taka í arrest uppá rettariuns vegna mót billegum betalíng; 2.) ad hvørium sveitin eige sinn adgang fyrer orsakad ómak og vandræde af Sigríde so langa tíd. Hvar uppá Hr. stiftamtmadurinn resolverad hefur, ad sýsslumannsinns Brinjólfs Sigurds sonar erfíngium tilkome ad besorga, ad saukinne se á ný iunstefnt fyrer løgþíngis rettinn, og Sigrídur þangad forsvaraulega transporterud, med vídara sem Hr. stiftamtmannsins resolution af dato 11ta Maii 1774. medsærer. Mr. Einar Briujólfs son med sinne uppáskrift á nefndann memorial hefur lofad, ad hann vilie betala Sigrídar hald billega frá 27da Maii, þá uppáskriftin er dateret, og til þessa løgþíngis, epter sem sama uppáskrift vídar medfærer, upplesen not. lit. D. Sýsslumadur Jón framlagde innlegg af dags dato: hvar inne hann uppástendur, ad sá instefnde dómur yfer Sigríde Gísla dóttur verde sem óepterrettanlegur dæmdur og áliteun, þar haunum se nú fyrst innstefnt epter lidenn 2ia. ára tíma, í følge forordn. af 17da Maji 1690. med vídara, sem þad medfærer uppleseд not. lit. E. Mr. Jón Thorlacius uppástendur, ad saukin verde her nú fyrerteken, og refererar sig nú til Hr. stiftamtmannsinns resolution. Sýsslumadurinn Jón begeerer rettarinns afsigt uppá framlagt paastand, ádur enn processen se upplesenn, sem fiell soleidis:

Þesse sauk kann nú ecke epter meir enn 2ia ára tíma frá herads dómsins dato, her under dóm ad takaz í mót defensoris proteste, fyrre enn einn nýr fornyelses dómur er í henne í herade afsagdur, og sá same í tíma fyrer løgþíngis rettinn innstefndur.

Num. XVI.

Þann sama e. m. affagde Hr. løgmadurinn S. Sølvason epterfylgiande dómslutning í mords málinu úr Bardastrandar sýslu:

Herads dómur sýsslumannsins **David Schewings** og hanns meddómsmanna, gengenn ad Berufirde þann 20 September 1773. yfer delinqventen Jóne Jóns syne fyrer mord, sem hann unned hefur á 9. ára gaumlum dreng Sigurde Sigurds syne, hvad delinqventen hefur bæde fyrer vottum sídan fyrer herads rette og nú sídast fyrer nærverande logþíngis rette óneyddur og óþvíngadur medkenndt, skal ecke einasta standa vid magt í því, ad delinqventen Jón Jóns son skule missa lífed og med auxe hálshoggvaz, helldur og ad nefndur delinqvent epter kóngs **Fridr.** 5ta forordning af 7da Febr. 1749. skal fyrst med glóande taungum klípaz, og hanns hægre haund lifande afhoggvaz med vídara, sem dómsins exsecutori tilkemur ad láta í ágt taka; þó þesse sauk, ádur enn nockur exsecution skedur, anndadhvort innstefniz fyrer landsins yferrett, edur allra underdánugast innstilliz under Hans Kóngl. Majsts allranáduguslu resolution.

Num. XVII.

Þann 16. Júlii settiz Hr. løgmadurinn B. Marcús son í løgrettu: mætte só sýsslumadurinn Páll Axels son, og framlagde Hr. stiftamtmannsins ordre af 14de hujus til sín, ad agere Gudrúnar Páls dóttur duls-máls sauk, samt Hr. amtmanns Stephans sonar ordre til sýslumanns Sr. Wigfúsar Jóns sonar, ad defendera saumu sauk, sem þær vídar útvísa upplesnar not. litr. A. Actor framlagde eina lø:þingis rettar stefnu af 15. hujus: hvarmed sýsslumadurinn Sigurdur Sigurds son og hanns 8 meddómsmenn stefnaz, til ad forsvára sinn yfer delinqventinden Gudrúnu Páls dóttur þann 17da Junii næstl. affagda dauda-dóm; delinqventinden Gudrún stefniz og, til ad framfæra sitt løglegt forsvar í sinne duls-máls sauk, og lída endelegann løgþíngis dóm

dóm, uppleſen not. lit.' B. Þarnæſt var framlagdur vitnaleidſlu act tekenn af ſýsſlumanninum Sigurde Sigurds ſyne af dato 20. og 22. Octobr. 1770. vidvíkiande duls máls ſauk Gudrúnar Páls dóttur, uppleſenn not. lit. C. Enn nú framlagde actor proces og dóm, gengen ad Hvítingum á Weſtmanneyum þann 17da Júnii næſtl. af ſýsſlumanne Sigurde Sigurds ſyne og meddómsmaunnum: hvar inne Gudrún Páls dótter er dæmd frá líſinu, kliſaz þriſvar med glóande tavng ádur, og hennar hoſud á ſtavng uppfeſtaz; ſem ſame dómur vídar útvíſar uppleſenn not. lit. D. Var ſo framlaugd løgþingis dómſlutníng affaugd af Hr. løgmanne B. Marcús ſyne þann 18. Júlii 1770. yfer Gudrúnu Páls dóttur, hvarinne hún er dæmd fyrer begenged duls mál, til ad miſſa ſitt hoſud med auxe, ſem ſame løgþíngis dómur vídar útvíſar, uppleſenn not. lit. E. Gudrún Páls dótter fyrer rettinum nálæg lavs og lidug medkenner, ad þav 2 fyrſtu baurn nefnel. þav, ſem hún fædde 1769 og 1770. hafe hún í duls mále fædt, og í ſió kaſtad; epter ſem þeir þar um gengnu proceſſer og acter útvíſa. Enn þad þridia, ſem proceſſen af 1774 umgetur, og vitne ſvared hafa, ad ſunded hafe lifande í hennar líſe, ſegiz hún alldrei fædt hafa, þar um hefur og eingen upplíſing feugiz. Actor og dómare uppáſtanda, ad herads dómur í þeſſare ſauk verde confirmeradur; enn defenſor, ad dómurinn modereriz í tillite til þeſſ, ad delinqventinden hafe neitad, ad þad ſídaſta fóſtur fædt hafe, og henne ſe þad ei heldur yferbevíſad. Saugduz ſo partarner ei hafa vídara ad framfæra under endelegann løgþíngis dóm.

Num. XVIII.

Sama f. m. ſettiz Hr. løgmadurinn Sølvaſon í løgrettu; mætte ſo ſýsſlumadur Páll Axels ſon, og framlagde løgþíngis rettar ſtefnu under hende og ſignete Hr. løgmaunſins S. Sølvaſonar af dato 7. Maii innewerande árs: hvarmed ſtefniz ſýsſlúmadurinn David Schewing, til ad forſvara ſitt herads dóm, gengenn ad Beruſirde þann 11ta og 12 Aprilis ſídſtl. vidvíkiande jarda kavpgiørnínge mille Hr. vice-løgmannſins Jóns Olafs ſonar

og Steinunar Benedicts dóttur, sem og so stefnaz ad forsvara sinn kaupgiörníng á jaurdiñe Galtartúngu med litla Galltadal; sem sama lögþíngis rettar stefna, vídar útvísar, uppleſen not. lit. A. Uppástendur so sýsslumadurinn Páll, epterþví ad málspartarner ecke mæta, og eru ecke fyrer þennann rett í ár væntanleger, þá meige þeim fyrerleggiaz ad mæta til næstkomande árs lögþíngs; hvørt foreleggelse uppá original-stefnuna er skrifad, og hún solvidis actori aptur leverud.

Num. XIX.

Sama f. m. var epterspurt, hvørt nockrer fleire málspartar væru til stadar, sem saker hefdu ad framfæra fyrer lögþíngis rettinn úr nordan og vestan lögdæminu? og innfann sig eingenn: hvar fyrer frá rettinum var genged.

Num. XX.

Sama e. m. afsagde Hr. lögmadur B. Marcús son epterfylgiande dómslútning í dulsmáls sauk Gudrúnar Páls dóttur:

Delinqventinden Gudrún Páls dótter hefur áred 1770 af lögþíngis rettinum fyrer ádur begeugna dulsmáls sauk til dauda dæmd vered; sama ár í Septembri hefur hún aptur á ný epter hennar egen medkenníngu barn í dulsmále fædt, og því sama í sió kastad; enn nú í þridia sinn hafa vitne svared, ad hún áred 1771. hafe med barns þúnga vered, hvørt fóstur delinqventinden neitad hefur, ad hún nockurn tíma fædt hafe, hvad ecke hefur heldur med nockrum raunkum uppgötvaz kunnad: allt epter þeim herads acter og processer, sem á Westmanneyum 1770 í Octobri og í næstl. Júnii mánude þar um genged hafa. Ad þessum grófu medkenndu og bevísndu dulsmáls saukum soleidis vel athugudum, dæmiz og álíktaz: delinqventinden Gudrún Páls dótter skal epter herads dómsins iñehalde fyrer soddan tvøfalldt medkennt og bevísad hrædelegt mord og dulsmál tvisvar klípaz

med

med glóande tavngum, sídan hennar hægre hond og hofud afhoggvaz med auxe og uppfestaz á stiaka; enn fyrer þeirre þridiu klípsingu er henne vægt, þar ecke er bevísad edur medkennt, ad hún hafe þad þridia fóstur af sier fædt, edur því fargad. Epter þessum logþíngis dóme má þó eingen execution ske, fyrre enn saukin er uppákeñd af ædre rettum, edur Hanns Kóngl. Majst. allra-underdánugast forestället, allt epter þeirre foranstaltning, sem háyfervauldunum þóknaz þar úti ad giora.

Num. XXI.

Það 18. Júlii s. m. settiz í Logþíngis rettiñ Hr. logmaduriñ S. Solvason: og mætte fyrer rettinum sýsslumadurinn Lídur Gudmunds son, sem framlagde Hr. amtmannsins ordre af 16 Július, til ad útfæra sem actor duls-máls sauk delinqventinnunnar úr Múla sýsslu Þóru Einars dóttur med uppáskrifadre logþíngis rettar stefnu af sama dato, sem henne hefur logformlega avglýst vered, upplesen not. lit. A. Sýsslumadur Vigfús Jónsson mæter sem defensor vegna delinqventinden, og sýsslumadur Jón Arnórs son er og til stadar sem dómare í herade. Framlagde so actor proces og dóm, gengenn í saumu sauk af 10 Maji 1773, under hauns og med-dómsmanna naufnum og signetum: hvar inne delinqventinden Þóra Einarsdotter fyrer begenged duls mál er dæmd frá lífinu, og til ad straffaz epter N. L. 6. B. 6. Cap. 7. og 8. Art. uppleseñ not. lit. B. Delinqventinden fyrer rettinum examinerud, játar þad allt satt ad vera, sem processen um hana seger; enn neitar ad hún hafe sitt fóstur af lífe teked. Actor uppástendur, ad þeir yfer delinqventinden gengnu dómar verde confirmerader; eñ defensor þar í móte bidur í agt takiz, ad ei se bevísud criteria til þess, ad sú barns samteingíng, sem delinqventinden af sér fædde, hafe vered fullburda; vitnad hafe og vered, ad hún hafe vered bæde úng og fáfród: og vænter þessvegna, ad henne stáiz sú vægd, ad verda ecke frá lífinu dæmd heldur í tugt-húsid. Sýsslumadur Jon Arnórs son uppástendur, ad siñ herads dómur verde confirmerad.

nr. Innstilla so partarner saukina til endelegs dóms, og segiaz ei vídara hafa ad framfæra.

Num. XXII.

Sama s. m. mætte fyrer rettinum sýsslumadurinn Magnús Ketilsson og framlagde løgþíngis rettar stefnu under hende og signete Hr. vice-løgmannsins Jóns Olafssonar af dato 17 Maji inneverande árs: hvar inne stefndur er sýsslumadurinn í Stranda sýsslu Halldor Jacobson epter begering sýsslumannsins í Dala sýsslu Magnúsar Ketilssonar sem constitueradsa talsmanns ecknanna Margretar Pálma dóttur og Sólveigar Biarna dóttur, í einu hvalmále innan Stranda sýsslu; hvar í sýsslumadurinn Halldor Jacobson er beskuldadur fyrer, ad hafa útdreged þann þíngdag í herade, sem af actore var begeerdur og, af haunum siálfum tilsettur nefnel. 2. Augusti næstl. árs, sídan forsómad annann þíngdag nefnel. þann 6ta Septembr. sama ár: hvar vid citanten meinar vera giørd rettar trødkun og spiller í saukinne med vídara, sem stefnan medfærer, uppglesen not. lit. A. Enn medþví sýsslumadur Halldor Jacobsson mæter her ecke, og er ecke væntanlegur til þessa løgþíngis; so uppástendur actor, ad haunum fyrerleggiz ad mæta, og til sakarinnar ad svara, samt endelegann dóm ad lída á næstkomande árs løgþínge, hvørt forelæggelse uppá stefnuna er skrifad, og hún soleidis citanten tilbaka leverud.

Num. XXIII.

Sama e. m. settiz í rettinn Hr. løgmadur Sølvason: mætte so fyrer rettinum fyrrum løgsagnare í Húnawatns sýsslu Mr. Arngrimur Jóns son, og framlagde eina løgþíngis rettar-stefnu under hende og signete Hr. vice-løgmannsins Jóns Olafssonar af dato 27. Júnii sídstlidna: hvar med sýsslumadurinn Magnús Gíslason stefniz, til ad afhenda citanten Mr. Arngríme gengenn herads process og dóm ad Torfustaudum þann 6ta og 7da Júnii nú í løgþíngis rettinn, samt sama dóm ad forsvara, og dóm ad lída. Vidkomande sakarinnar

innar Einar Jóns son á Reykium stefniz og, ad forsvara sin trássugheit, ad hañ hafe seted á óteke̊e jaurdu; og þar uppá dóm ad Hola, med vidara, sem stefnán med ser ber, uppleſen not. lit. A. Stefnan er vidkomendum avglýst, sem uppáskrifternar sýna. Sýsslumadur Magnús Gíslason meter, og framleggur innlegg af dags dato: hvar inne hann áskiar citantens sakargiftum processens extradition, óskande, hún frádæmiz, og hann ansiáiz fyrer ógrundada sakarinnar ífíng, uppleſed not. lit. B. Aptur framlagde Mr. Arngrímur innlegg af 17 hujus þessare sauk vidkomande; hvar inne hann ítrekar sínar sakſókner í móte sýsslumanninum, begeerer dóm og satisfaction, uppleſed not. lit. C. Partarner óska her uppá interlocutorii dóms, sem losaz á nærstkomande dege.

Num. XXIV.

Þañ 19 Júlii afſagde Hr. lögmadur S. Sölvason epterfylgiande dómsluthíng í dulsmáls saukinne úr Múla sýsslu:

Herads dómur þess adjungerada sýsslumanns í Múla sýsslu Sr. Joons Arnors sonar og hanns meddómsmanna, gengenn ad Bessastaudum þann 10da Maji 1773 yfer duls-máls sauk delinqventinnunnar Þóru Einars dóttur, hvoria hún hefur so vidt medkenndt, ad hafa fædt sitt fóstur í lavnúng og án þess, ad leita ser edur fóstrinu sidvanalegra hiálpar-medala í slíkum kríngumstædum, sem þó epter lögum navdsýnlega utheimtaz, hvar fyrer hún í herade epter N. L. 6 B. 6. Cap. 8 Art. er dæmd til ad missa sinn háls, og hennar höfud á stiaka uppsetiaz, er her med stadfestur, og skal standa vid fullkomna magt; þó ad eingen exsecution skedur epter þessum dómum fyrr enn epter Hanns Kongl. Majsts allra hæstu resolution.

Num. XXV.

Sama f. m. afſagde Hr. lögmadurin Sölvason epterfylgiande dómsluthíng í proces málinu úr Húnavatns sýsslu:

Hvad

Hvad sýsslumadurinn í Húnavatns sýsslu Sr. Magnus Gíslason hefur her í logþíngis rettinum framfært, og uppástaded í móte stefnu logsagnarans Arngríms Jóns sonar nefnel. 1) ad hann hafe of-navmann stefnu-frest frá þeim 28 Júnii til hinns 3 Julii inneverande; 2.) ad hann hafe ei vered skyldugur til, og ecke kunnad útheimtaz, ad gefa doominn beskrifadann frá þeim 7da Junii til hinns 27da; þar avdvitad er, ad hann hefur vered og mátt vera í sínum sýsslu erendum, og hafde þaradavk ad underbúa sig til sinnar reisu og rettarinns erenda her á logþínge. Þetta hvort tveggia er fyrer gyldugt og logmætt anteked: og þessvegna sýsslumadurinn Magnus Gíslason fyrer þessu logsagnarans Arngríms tiltale frýkenndur; enn hvad siálfa hofud-saukina og í henne gengenn dóm áhrærer, bídur, til þess audru sinne loglega innstefnd verdur.

Num. XXVI.

Þann 20 Júlii var allra underdánigast uppleſed beſtallings bref Sr. Jóns Arnórs sonar, til ad vera sýsslumann í Isafiardar sýsslu, dat. Christiansborg þann 21 Febr. 1774.

Num. XXVII.

Þann 23 Júlii voru til stadar í logþíngis rettinum Hrr. Hrr. stiftamtmadur Thodal, amtmadur Stephansson, landfogetinn og þeir kongl. betientere her í lande, sem í ár komner eru til logþíngesins. Voru so ad forlage Hr. stiftamtmannsins eptersylgiande bref uppleſen:

I.

Under 7de Martii sidst leden har det behaget Hans Kongel. Majst. angaaende de i Aaret 1767 af Rente-Cammeret paabudne Skatters Eftergivelse, allernaadigst at resolvere:

1. At

1.) At den Islandske Geistlighed maae fra 1767 af og siden fremdeeles lige som det stedse for denne Tiid er skeet, være aldeeles befriet saa vel for den ved Rente-Cammerets Ordre af 7de Novembr 1767 paalagte, men igien ved samme Kammers seenere Ordre af 9de Febr. 1771 ophævede Skatt og Tiende Afgift som og for den saa kaldte Gievtold, der ikke i sidst bemældte Kammers Resolution er nævnet; og
2.) At den ved bemældte Kammer Ordre af 1767 de verdslige Betiente i Island paalagte Skatt og øvrige Afgifter, maae dem ligeleedes fra benævnte Tiid af og fremdeeles allernaadigst eftergives, og de for sammes Erlæggelse være aldeeles befriede, lige som de i Følge Lands-lovene og stedse varende Brug bestandig til forn have været det; samt at endelig
3.) De, i vedkommende Betients Regnskaber angaaende disse Skatter udsatte Antegnelses Poster, i Følge denne vores allernaadigste Resolution ved Decisionen maae frafaldes.

Hvilken Hans Majsts allernaadigste Resolution saa vel til Sysselmændenes som de øvrige Skatte ydendes Efterretning her ved bekiendt giøres.

Øxeraae Lands-ting den 16 Julii 1774.

L. A. Thodal. O. Stephensen.

2.

Angaaende Eftergivelse saa vel af det deciderede, som videre udsatte Ansvar for de af adskillige Sysselmænd i Island de fattige nye-gifte samme stæds gotgiort Skatter, har det behaget Hans Kongel. Majst under 14de Martii sidstleden allernaadigst at resolvere saaleedes:

Efter de foredragne Omstændigheder kand saa vel de allereede til Ansvar deciderede for de nye gifte i Island pro 1762 og 1763

 be-

beløbende i alt 101 Rdr. 5½ Sk. som og det videre udsatte Ansvar af sammeslags for 1764, = 65 og = 66 af Beløb 159 Rdr. 31½ Sk. Croner, frafaldes, og altsaa vedkomende Syssel-mænd allernaadigst forskaanes for at tilsvare samme. Endelig er ogsaa Vores allernaadigste Villie, at, da den i Island paa sine Stæder af de Fattige nye-gifte krævede Boe-reyse-Skat er befunden aldeeles stridende imod Loven, ingen Sysselmand efterdags skal understaae sig, same at oppebære: ligesom og den ved Resolutionen af 8. April 1760 fastsatte allernaadigste Eftergivelse i Skatterne paa 3 Aar aldeeles ikke haver havt nogen Henſigt til denne Skatt eller til de Fattige, som ikke eye saa meget, at de efter Loven bør svare Skatt, men derimod allene til den ved Loven anordnede Skatt og til de nye-gifte, der eye net op saa meget, at de bør betale samme.

Hvilken Hans Majsts allernaadigste Resolution bliver herved til alles efterretning publiceret.

Øxeraae Landsting den 16 Julii 1774.

L. A. Thodal. O. Stephensen.

3.

Da det er høystfornøden, saa vidt mueligt, at see forebygget de endnu overblevne Faare-Qvilders fuldkomne Tab paa Hans Majsts Gods i Landet; saa ansees for tienligt, at, naar Faaresygen saaleedes har indtrængt sig i et Syssel eller Tinglaug, at Godsets Qvilder enten ere allereede inficerede, eller befrygtes inden kort Tiid at vorde af Sygdommen angrebne, de da straxen blev indsadte i Handelen, eller solgte til Indbyggerne, som kunde ville slagte dem til eget Brug, for 20 Fisk. en takke-eller malke-Faar efter Land-taxten: hvorved ⅔ deele af Faarenes Værdie conserveres, som siden kunde anvendes til Koe-kvilders Ind-

Indkiøb, og de settes paa de Gaarde igien, som efter Billighed maatte befindes, at kunde føde og underholde Koer i steden for Faar; men Overskudet af det indkommende Kvilde Værdie, som ikke kunde anvendes til dette Brug, burte staae vel forvaret under forpagternes Giemme til friske Faars Indkiøb og Anskaffelse i sin Tiid. Mand setter 20 Fisk. for et Faar; skiønt der ikke paatvivles, at det fulde Værdie kand erholdes og der over udi de Districter i sær ved Søekanten, som have Mangel paa Slagter-qvæg. At lade Faare Qvilderne der imod i Mangel af saadan eller anden god Oeconomisk Anstalt saadledes uddøe, at de blev til ingen Nytte, formoedes, at Forpagterne vil ikke ansee for forsvarligt: hvor af kunde opstaae deels Ansvar for dem selv deels Skade for Kongens Cassa; ligesom det hverken kand være sikkert eller raadeligt, at betroe Leylændingerne Kvildernes Værdie, som fast alle ere fattige, og des uden idelig omvæxle Boepæle: hvor ved dets Levering fra en Bonde til anden vilde giøres meget uvis, og ellers flyde mange Trætter deraf saa vel mellom Jord-drott og Leylænding som de sidste indbyrdes. Af denne Anstalt for Forpagtnings Godsets Kvilder kand Beneficiarii og Proprietarii tage Anleedning til sine Kvilders Anvendelse til beste Fordeel for dem selv og andre Vedkommende; saasom vi i Følge det kongelige Vestindiske og Guineiske Rente samt General Told-Cammers Pro Memoria af 26de Febr. sidstl. have ey skullet lade ermangle, at publicere et provisional Reglement om forbemelte Post for begge Ainter.

Øxeraae Landting den 23de Julii 1774.

L. A. Thodal. O. Stephensen.

4.

Da jeg ved forrige Aars Altings-bogs Giennemlæsning har med al formodning erfaret følgende Condition ved Tingøre Klost-

Klosters Opbydelse indrykket: at de Ærqvilder, som nu ikke formedelst Qvægsygen kand leveres, vorde det første skee kand, og Kongl. allernaadigste Resolution erholdes, enten med Køer, hvor Jordene sligt kand taale, erstattede, eller og deres aarlige revenuer paa andre Maader erstattet; saa finder jeg fornødent herved derimod at declarere, at denne condition er aldeeles urigtig, og ey alleene ikke bevilget, men af mig da paa Stædet offentlig modsagd; og til at lægge dens Urigtighed des klarere for Dagen, kand jeg ikke undflye, at lade indflyde det heele Forløb ved Opbydelsen: Landfogden forespurte først, om den ikke skulde skee med Løfte om Erstatning for alle de manglende Qvilder, eller at Leyerne for samme maatte regnes den tilkomende Klosterholder til gode, ved at liqvidere dem udi den aarlig ydende Afgift? hvortil jeg svarede, at saadanne Vilkaar kunde aldeeles ikke accorderes, som fornærmelige for Hans Majsts interesse, men til en extraordinaire Sikkerhed og Fordeel for Forpagteren, da hand ikke havde nødig at bekymre sig om Qvilderne, men tvert imod maatte ønske, at de aldrig igien bleve indsatte; saasom hand derved saae sig befriet for, at opbøde de forældede Qvilder, og at forsyne Bonden igien med Faar, naar noget uden hans Skyld og Forsømmelse enten af Sygdom eller deslige ulykkelige Tilfælde blev forloret, hvilket ufeilbar ere de Pligter og onera, som foruden Opsigten paaligge Forpagteren, hvorfor Klosteret skulde nu allene opbydes i den Tilstand det var mod sedvanlig Afgift; og endskiønt man vel kunde vente ved kongl. allernaadigste resolution Qvilderne paa en eller anden Maade indsatte igien, naar Tiid kom, maatte dog Opbydelsen skee uden Hensigt dertil; da det ellers vilde føde af sig Forvirring og en uendelig Paastand om Leiernes Gotgiørelse,

hvor

hvor paa Opraabelsen begyndtes; som nedsteeg til 10 Rdr. inden nogen vilde byde; men derefter ved adskilliges Bud kom op til omtrent 34 Rdr. da den Qvæstion atter blev oprippet, om ikke Forpagtningen maatte haves med de for ommeldte Løfter? hvilket og atter af mig blev negtet og modsagt lige som første Gang. Hvor af Syſſelmand Jon Jonſon toeg Anleedning at gaae fra sit Bud, som var det sidste, sigende sig ikke at torde byde paa andre Vilkaar, end hans Fuldmagt indeholdt; imillertid blev af Hr. Amtmand Stephenſen omtalt, at af Sterboets Papirer og Regninger, som han havde ladet sig forskaffe, hvilke dog vare noget utydelige, kunde man nogenleedes finde Klosterets Indtægt i de sidst forløbne Aar, hvilken da paa Anmodning, at Amtmanden den vilde efterſee, befandtes endnu at have været i Beholdt for den afdøde Klosterholder 80 Rdr. og der over. Hvor paa Landfogden siger til Syſſelmand Jonſon: vil han ikke byde, saa har jeg samme Commiſſion: der er 80 til 100 Rdr. Indtægt af Klosteret til overs, vi byde frit. Og da Syſſelmanden havde frasagt sig at byde, begiærede jeg hans Commiſſion at see, som indeholdt, at han maatte byde 150 Rdr. eller noget meer i Fæste paa Vilkaar, at Qvilderne skulde erstattes, eller de manglende Leyer aarlig gotgiøres; imillertiid var Opraabelsen atter begyndt, da Landfogdens Bud 17 Rdr. for Fæsten blev det Høyeste, og nu værende Klosterholder Thorlacius der for=skreven. Alt dette u=agtet har man dog vovet, at lade indrykke i Altings=bogen foranførte af mig modsagde og afslagne Vilkaar; og endskiønt saadan utilladelig Adfærd burte paa anden Maade afgiøres, saa vil jeg allene lade det beroe ved, at i Altings=bogen bekiendt giøre meer bemældte indflikkede Vilkaars Urigtighed med alle sine Omstændigheder.

Øxeraae Lands=ting den 22de Julii 1774.

L. A. Thodal.

D Blev

Blev saa af Landfogden produceret i Retten oplæst og paakrevet: 1.) Hans Kongl. Majsts Speciel Jordebog over Sysseler, Klostere og Ombuds-Jorder for indeværende Aar. 2.) Fortegnelse over den Restantz, som udi nærværende Landfogets Betienings Tiid paa Sysseler, Klostere og Ombuds-Jorder er paadragen til 1773 Aars Udgang. 3.) Ligesaa Fortegnelse over den til Dato udestaaende Restantz af den Kongl. allernaadigst paabudne Extra-Skat. 4.) Efterspurgte Landfogden, om Hans Kongl. Majst. vare tilfaldne nogle forbrudte Boesloder, arveløst Gods eller strandede Skibe for Aar 1773? dertil blev svared ney, og ingen angav noget sligt. 5.) Blev oplæst den af Islands Jordebogs 1772 Aars Antegnelser ved Landfogden extraherede 5te Postes 8de Art. angaaende de aarlige Tings-vidner, som han begærer, at maae til Sysselmændenes Efterretning her udi Altings-bogen inddrages, saaleedes lydende som følger:

Udskrift af Antegnelserne udi Islands Jorde-bogs Regnskab Aar 1772.

5te Post.

Til Afbeviisning for den i Regnskabet giorde Forklaring, at dette Aar ingen forbrudte Boeslodder, arveløst Gods eller strandede Skibe ere faldene, ey heller nogen confisqverede Vahre, eller Boder for Tobaks og Brendeviins Aager, item Udprang af Meel og deslige Vahre samt for Fiskeriets Forsømmelse efter de Kongelige Rescripter af 28 Febr. og 14. Martii 1758, ere eendeel Tingsvidner fremlagde som innumererede ved Regnskabet fra Nom. 6 til 24 inclusive; hvorved saa vel som i Anledning af nogle deslige forrige Aar fremlagde følgende erindres og udsættes: 8de Art. Endelig saa er udi de, dette og forrige Aar fremlagde Generale Tingsvidner, for eendeel Mandtals Tingstæder af Tingsogne mændene paa giorde Qvæstion om Fiskeriets flittig Søgning eller Forsømmelse alleene svaret, at der udi intet Fiskerie falder formedelst, som til deels derhos mældt, at saa-

dánne

danne Stæder ikke grændser til Soe-kanten, men derhos ikke forklaret og afbeviist, at nogen af Indbyggerne saadan desse Stæder, som ikke til Soen grænsende, haver søgt Fiskeriet andensteds; hvilket dog saaleedes med de Generale Tingsvidner pro 1770 for desslige Stæder i Arnes Syssel er afbeviist, da nu Landets Velferd og Opkomst meget beroer paa tilfaldende rigelig Fiskerie og sammes flittig Søgning, saa vel samme sidste paa det allernøyeste i agt tages efterkommet i Følge det endog derom ergangne Kongelig Rescript af 28 Febr. 1758: hvorfore til behørig Bevis derom de aarlige fremleggende Generale Tingsvidner saadan omstændelig og nøyagtig maae afbevise for samtlige Mandtals Tingstæder, saa vel de ved Soekanten ere, som de ikke der til angrendsende, og i henseende til de sidst benevnte Tingstæder saaleedes, at Almuen der haver søgt Fiskeriet andenstæds og det, saavidt mueligt, været haver.

Saaleedes rigtig udskrevet testerer

S. Magnussen

6.) Bley oplæst Cammer Collegii Ordre af 3die April 1761, angaaende Specie Lagien til Croner udi Jordebogs Regnskabet, som efter Landfogedens Begæring ligeleedes til Vedkommendes Efterretning inddrages udi Altings-bogen, og lyder saaleedes:

Kongelig Majsts Landfoged!

„ Med de Afgifter udi Island, som efter Jordebogen er ansat Contant at skal betales, forholdes lige som hidindtil skeet er i henseende til Lagiens Beregning; at derudi ikke nogen Afgang tilføyes, siden den Kongelig allernaadigste Resolution af 20de Martii 1753 om Courant Myntens Indførsel og Brug i

„ Landet

„ Landet og derved giorde Tillæg til Croners Betaling ikke ſamme
„ kand vedkomme. Hvilket Vi udi Gienſvar paa hans Skrivelſe af
„ 4de Novembr. 1760 ville formælde. Vi forblive ꝛc.

Alefeldt, M. Roſencrantz, M. Basballe,
J. H. Barens, O. G. Pauli, P. Heltzen, F. Carſtens,
A. Berner, Skeel, Waager.

Rente-Cammeret
den 3. April 1761. S. Tauſen.
Til Landfoget Skule Magnusſen.

7.) Producerede Landfogden Cammer-Collegii Original Ordre af 11te Martii 1761 og Altings-bogen for ſamme Aar. Derudi findes den Feil, at Ordrene udtrykkelig mælde Indleverings Terminen af Qvitteringerne for det til Handelen af de Kongel. Intrader aarlig indleverende den Førſte Septembr og Altings-bogen den Ellefte, ſom formeenes at være Copiiſt-Feil, og Landfogeten anmoeder, at Vedkommende ey vil betiene dem af til Forſinkelſe af Kiøbmænds Reverſernes Indſendelſe.

Forpagteren af Bardeſtrands og Alfteſiørds Jorder Syſſelmand Sivert Siverſen fraſiger ſig bemeldte Jorders Forpagtning. Ligeleedes fraſiger Kloſterholder Thorlak Thorderſen Thorlacius ſig Thychebai Kloſter; og begære begge, at diſſe Forpagtninger maatte nu ſtrax komme til opbud. Hr. Hr. Stiftamtmandens og Amtmandens Svar faldt derpaa, at Kloſteret og Jorderne kunde nu ikke ſettes til Opbydelſe, ſaa ſom ikke forud publiceret: hvorfor Forpagterne ſkulde vedblive ſine Forpagtninger i det mindſte til andet Aar, at Fraſigelſen vedbørlig kand blive bekiendt.

Hr. Amtmand Stephenſen declarerer udi Laugtings-Retten, at den af Syſſelmand Hans Wium ſtillede nye Caution for de aarlige Afgifter til Hans Kongl. Majſt. for hans Forleeninger udi Gaarden Hol 10 Hundr. og Hof 6 Hundr. i Stæden for Gaarden Hakonarſtade, hvilken Caution er indſnegen udi

udi Altings-bogen mod Amtmandens Villie og Protest, bør ansees som intet og aldeeles uantagelig, som sigtende til Hans Majsts Skade: hvor for Gaarden Hakonarstader staaer endnu i uryggelig Underpant til Hans Kongel. Majst, som ingen maae saa længe være tilladt, at kiøbe eller paa nogen Maade sig tilforhandle. Hr. Amtmanden begiærer og, at de som have faaet Altings-bogen for næstafvigte Aar, ville rette den Skriv- eller Trykk-feil, som ved Extraderingen var indløben udi Num. 32, hvor til Slutning staaer: Hvor udi vi formode, som giør Meeningen uforstaaelig, i Stæden for: Hvor udi vil formode.

Hr. løgmann Sveinn Sølva son affseger Múnchaþverár klausturs forpagtning efter nú nærverande kríngumstædum, og vænter sig ad verda þar frá lidugann til nærstkomande árs løgþíngs 1775.

Num. XXVIII.

Sýsslumadurinn í Wadla sýsslu Jón Jacobsson lýser hermed Birne Gudmunds syne burtstroknum flaugrara úr Wadla sýsslu og Svarfadardal á nærstl. sumre 1773, þá opennberum ad 4da Frillulífis brote. Hanns avdkenne eru:

Biørn er um 60tugs alldur, med hærre maunnum, enn í grennra lage á þeim vexte; dock-jarpur á hár og skegg, med sliett hár lidalavst, situr vel á auxlum, og liggur nidur um gagnavgun; hann er langleitur í andlite; skinndockur; rettnefiadur, og medal vara-þunnur; lotenn á háls og herdar; luralega vaxenn; fóta-hár; lenda mikell, og ganga miøg til miadmernar, þá gengur; ólesande; brúkar miked tóbak í munninn, og talar þar um giarnan; digurrómadur, í hærra lage talande, og stamar miøg vid, einkum þá ógedfeldt til orda kemur, viprar þá vaurum, og breiter ímisslega rauddinne; hnycker høfdenu áfram og teiger hálsinn, sem hann hýnge; seger þá giarna: ty jan jan; hvá-

 ar

ar giarnan epter því sem vid hann er talad, med aptur munne, og bæter vid: hvad sagderdu; snýr ad þeim bakinu, er hann talar vid; potar opt úr taunnum sier, og spýter á hlid vid sig; þackar og kvedur med þessum ordum tví- og þrí-teknum: **gud-lavn fyrer gud-lavn fyrer godgiørdirnar.** Umbidiast Kóngl. Majsts sýsslumenn, ad láta taka nefndann Biorn, hvar hittast kann, og foranstalta hann til Eyafiardar sýslu under forþent straff færdur verde.

Num. XXIX.

Fylgiande cautioner voru upplesnar:

1. Caution sýsslumanns Magnúsar Gíslasonar med jaurdunne Wík 40 hundr. til Hanns Kongl. Majst. fyrer árlega afgift af Húnavatns sýsslu, dat. 23 Julii 1774.
2. Caution Prestsins Síra Arna Thorarins sonar vegna sýsslumannsins í Isafiardar sýsslu Jóns Arnórs sonar med Torfalæk 20 hundr. fyrer árlega afgift af saumu sýsslu til Hanns Majst, dat. 13 Julii 1774.
3. Caution Þordar Brinjólfs sonar Thorlacii med 87 hundr. í Teige í Fliótshlíd vegna klavsturhalldarans Gísla Þordarsonar Thorlacii fyrer árlega afgift til Hanns Majst. af Þingeyra klavstre, dat. 26 Júlii 1773.

Eptirskrifud bref og kavplysingar voru upplesnar fyrer lögþingis rettinum vid Oxarau Anno 1774.

1. Kóngleg confirmation uppá testament Gudrunar Pálls dóttur til Jóns Halldórs sonar í Nese í Selvoge, dat. 26 Februarii 1773.

2. Af-

2. Áſſals bref Boga Benedicts ſonar á hálfre jaurdunne Knor í Breidavíkur hrepp 21 hundr. til Biarna Jóns ſonar fyrer 100 rdr. ſp. dat. 1 Februarii 1765.

3. Aſſals bref Hanneſar Marcús ſonar á hálfum Sidſtu-foſſum í Andakíl 7½ hundr. til Olafs Þorvards ſonar fyrer 6½ rdr. til ſp. hvort hundrad, dat. 20 Decembr 1773.

4. Aſſals bref Helga Olafs ſonar á 5 hundr. í jaurdunne Cimu í Selvoge til Halldórs Brands ſonar fyrer 16 rdr, dat. 2 Júnii 1758.

5. Aſſals bref Mr. Þorbiarnar Biarna ſonar á 16 hundr. í Varmalæk innan Borgarfiardar ſýſſlu medfylgiande 2 kúgyldum til Halldórs Brands ſonar fyrer 88 rdr. til ſp. dat. 13 Júnii 1774.

6. Jón Jóns ſon ad Jokle í Eyafirde, lýſer óſátt á, ad teingda-móder hanns Bergliót Þórdar dótter aſſale ſier, edur nockrum manne til eignar afhende ſína femune, þó ſerdeilis þarmed meintre hálfre jaurdunne Jokle í Eyafirde; enn tilbýdur ſig, ad ad forſorga nefnda ſína teingda-módur, dat. 8 Júnii 1773.

7. Aſſals bref Helgu Teits dóttur á 6 hundr. í Skógum iñan Bardaſtrandar ſýſſlu til Magnúſar Halldórs ſonar fyrer 52 rdr. in ſp. dat. 2 Maji 1774.

8. Teſtament Jóns Jóns ſonar og Gudrúnar Helga dóttur, ad hvort þeirra ſem lengur lifer, behalde þeſſ fráfallna epterlátnu fe ſína lífstíd, dat. 9de Maji 1774.

9. Kaupbref Einars Þorvards ſonar á Nordur-Reykium í Moſfells ſveit 10 hundr. ad dýrleika af hanns ſam-erfíngium, baurnum Þorvards ſál. Einars ſonar, fyrer 60 rdr. cron. d. 10 Júnii 1771.

10. Aſſals bref Bárdar Illuga ſonar á hálfre Þernuvík 12 hundr. til Jomfr. Haullu Sigurdar dóttur fyrer 81 rdr. ſp. dat. 30 Octobr. 1770.

11. Afsals bref Mr. Jóns Brinjólfs sonar Thorlacii á 10 hdr. í Stóranúpe í Eystra-repp, er kallaz Minne-núpur til logrettum. Beinteins Ingemundar sonar fyrer 80 rdr. sp. dat. 18 Dec. 1773.

12. Afsals bref Arna Gísla sonar á hálfum Svertíngsstaudum 10 hundr. til Sigrídar Arna dóttur fyrer 50 rdr. til sp. dat. 21 Apr. 1774.

13. Pantsetníng Boga Benedicts sonar á Orrahóle 24 hundr. innan Dala sýsslu til þess, er lánar Hr. landfógetanum Skúla Magnús syne 100 rdr. croner, dat. 5 7br. 1772.

14. Pant-obligation Hr. landfógetanns Skúla Magnús sonar á jaurdunne Orrahóle til landþíngskrifarans Sigurdar Sigurds sonar fyrer lánada 100 rdr. croner, dat. 1 Novembr. 1773.

15. Obligation Hr. landfógetans Skúla Magnús sonar, ad betala til sýsslumannsins Brinjólfs Sigurds sonar lánada 100 rdr. courant, dat. 21 Augsti 1769.

16, Afsals bref Mr. Einars Brinjólfs sonar á Stóra-núpe iñan Arness sýsslu 30 hundr. til Jóns Brinjólfs sonar fyrer Barkarstade í Fliótshlíd 20 hundr. og Efreholt under Eyafiaullum 12 hundr. med 65 rdrs. croner millegiauf til nefnds Jóns; þau 8 kúgyllde, er fylgia Efreholtum, betalar Einar med 32. rdr. croner, dat. 27 April 1773.

17. Brigdalýsíng Einars Brinjólfs sonar á Oddgeirshólum í Flóa samt hans forbod til sierhvors jaurdina Stóranúp ad kaupa, fyrrenn hann sie ádur frágengenn, dat. 1 Júlii 1774.

18. Kóngleg confirmation uppá giorande testament prestsins Sr. Þorvardar Audunnar sonar, dat. 10 April 1773.

19. Giafa-bref Torfa Gíslasonar á Medalfelle í Kiós 60 hund. til Torfa Jóns sonar, dat. 5 Maji 1774.

20. Afsals bref logmannsins Sveins Sölva sonar á Grenevík med Grenevíkur kote í Hofdahverfe 34 hundr. til Jóns Olafs sonar fyrer

150

150 rdr. til sp. og fyrer fylgiande kúgylde 16 rdr, dat. 25 Augusti 1773.

21. Affsals bref Helga Páls sonar á 4 hundr. í Ydstugaurdum fyrer 3 rdr. hvert hundr. til sýsslumannsins Páls Axels sonar; itselur Helge sýsslumanninum 4 hundr. í saumu jaurdu fyrer underholdning Sigrídar Jóns dóttur í 2 ár, dat. 8. 9br. 1758.

22. Caution klausturhaldarans Sigurdar Olafs sonar fyrer hospitalinu tilheyrande 50 rdr. med 15 hundr. í Þíngnese í Hornafirde, dat. 16 Júlii 1774.

23. Protest Jóns Brinjólfs sonar Thorlacii, ad þad prosjects skial af 18 Decembr 1773 mille hanns og Beinteinus Ingemunds sonar, vidvíkiande Minna-núpe í Eystra-hrepp, hafe nuckurn kaupbrefs myndugleika, dat. 15 Júlii 1774.

24. Haldórs Jóns sonar og Brinjólfs Jóns sonar brigdalýsing á jaurdunum Barkastaudum og Vodmúlastaudum innan Rangárvalla sýsslu, enn lýsa peninga mangel, dat. 15 Júlii 1774.

25. Giernings bref Haldóru Páls dóttur, ad son hennar Páll Páls son eigniz sinn erfdahlut epter hana fráfallna, so miked úr kyrkiu Hvamme á Vatnsnese, sem hannum ber í sinn bródur-part, ásamt hanns egtakvinna Haldóra Arna dótter, hvört þeirra sem lengur lifer; enn þad sem nefnd Haldóra hefur syne sínum Pále ádur úr mála sínum afhendt, behalde þav sem andru lavsa fe, ef hún burtkallaz undan þeim; enn vilie nockur framvýsa leifisbref, ad nefnd Haldóra hafe teked Pál son sinn frá arfs von epter hana, þá declarerar hún þad hermed davdt og magtarlavst, dat. 2 Martii 1773.

26. Forbod Páls Páls sonar, ad fyrrum logsaguare í Húnavatns sýsslu Arngrímur Jóns son selie, edur pantsete jarder Haldóru Páls dóttur nefn. Kyrkiuhvam 40 hundr. Melrachadal 30 hr. og 20 hundr. í Avdunarstaudum, it. 2 hundr. 103 al. í Harastaudum; it. advaraz adrer ad kavpa ecke nefndar jarder, d. 6 Júnii 1774.

27. Affals bref Einars Biorns sonar á hálfre jaurdunne Hvamme í Eyafirde 20 hundr. ad dýrleika fyrer 90 rdr. sp. til Símonar Sigurds sonar Bech, dat. 7 Augusti 1773.

28. Affals bref Steinunar Benedicts dóttur á Galtardalstúngu 38 hundr. og Galtardal ytra 12 hundr. fyrer 225 rdr. sp. til Hr. vice-logmannsins Jóns Olafs sonar, dat. 6 April. 1774.

29. Testamentis bref Steinunar Benedicts dóttur: hvarmed hún gefur epter sinn dag prestinum Séra Benedict Páls syne so miked af sínu lavsa-fe, sem log leyfa, ad ádur innreiknudum til hanns þeim kostnade, sem hann fyrer henne hast hefur, og hafa kann til hennar davdadags, dat. 13 Maji 1774.

30. Giorníngs bref Steinunar Benedicts dóttur: hvarmed hún fráskilur aullum erfdarette á sínum fe-munum, ad ser fráfallinne, son sinn Þorstein Gudmunds son, dat. 13 Maji 1774.

31. Protest Arngríms Jóns sonar á móte bádum þeim brefum, sem Páll Páls son let upplesa fyrer þessa árs logþíngis rette, so sem ólóglegum, so vídt þav mótsegia erfd, giauf, kavpum eda saulu á gótse Halldóru Páls dóttur, dat. 18 Júlii 1774.

32. Kavp-bref Beinteinns Ingemunds sonar á hálfre jaurdunne Hvamme í Olvese 10 hundr. ad dýrleika fyrer 66 rdr. sp. af Runólfe Sigurds syne, dat. 18 Júlii 1774.

33. Forbods bref Hr. vice-logmannsins Jóns Olafs sonar, ad Mr. Halldór Biarna son edur hanns baurn brúke herepter Vídalíns nafn; enn lýser, ad konu sinne Þorbiorgu Vídalín samt logeigendum Vídedalstúngu tilkome ad bera þetta nafn, dat. 5 Júlii 1774.

34. Pantsetníng Þorbiorns Biarna sonar á jaurdunne Eyríksstaudum í Húnavatns sýslu 40 hund. ad dýrleika í stadinn fyrer jaurdina Alftatúngu 40 hundr. fyrer Hr. landfógetanum Magnús syne af Skálholts dóm-kyrkiu peníngum lánada 500 rdr. dat. 12 Júlii 1774.

35. Jarda-skipta bref Sira Erlinds Hannes sonar á Ynnre Skeljabrecku 12 hundr. Sydstu-fossum 8 hundr. og hálfum Kadalstaudum 20 hundr. vid Þorbiorn Biarna son, sem selur haunum þar á móte Haga og Hagasel í Snæfells sýslu, til samans 16 hundr. samt 24 hundr, í Alftartúngu, dat. 2 Júnii 1774.

36. Brygda lýsing Þórólfs Þórfinns sonar á 5 hundr. 40 al. í Efstabæ í Skoradal og 12 hundr. í Vatnshaumrum; enn lýser penínga mangel ad so komnu, dat. 12 Júlii 1774.

37. Afsals bref Olafs Erlends sonar á 12 hundr. í Túngu í Bolúngarvík, 8 hundr. í Bayum á Snæfiallastraund og 10 hundr. í Hvamme vid Dýrafiord til Hans Hialtalín, fyrer 203 rdr. 16 sk. dat. 2. Novembr. 1773.

38. Brygda lýsing Arna Orms sonar á þridiúng úr jaurdunne Vatnsdal í Fliótshlíd samt nockrum parte úr jaurdunne Þorkelsgerde í Selvoge, enn lýser penínga mangel, d. 13 Júnii 1774.

39. Protest klausturhalldarans Haldórs Vídalín á móte því brefe, sem vice-logmadurinn Jón Olafs son let publicera í þessa árs logþíngis rette, áhrærande Vídalíns nafn, hvort Mr. Halldór segiz láta fylgia ser og sínum baurnum, sem loglega fenged hýnafn, dat. 22 Júlii 1774.

40. Tilbod Sigurdar Þórodds sonar, ad innleysa alla ódals jaurdina Þoroddsstade í Olafsfirde af samaursum sínum, dat. 10 Maji 1774.

41. Jarda-skipta bref Magnúsar Sigurds sonar á hálfre jaurdunne Blaundublíd 12 hundr. til Biarna Sigurds sonar fyrer jaurdina Hamar 12 hundr. og 4 hundr. millelag til Magnúsar, dat. 4 Febr. 1771.

42. Afsals bref Sira Snæbiorns Þorvards sonar á hálfre jaurdunne Blaundublíd 12 hundr. til Biarna Sigurds sonar fyrer 65 rdr sp. dat. 21 Júlii 1771.

43. Jardaſkipta bref klauſturhalldarans Halldórs Vídalín á 30 hundr. í heima-jaurdunne Oſlande vid Jón Þorláks ſon, ſem fær haunum aptur hálfa heima-jaurdina Stóru Seilu 20 hundr. gefur klauſturhalldarinn i millum 20 rdr til ſp. og þaradayk í tillátſemis ſkyne gefur hann Jóne 10 rdr. í gyldum lands aurum, dat. 20 Decembr. 1773.

44. Jarda-ſkipta bref Ingialds Þorláks ſonar, ſem ſelur klauſturhalldaranum Haldóre Vídalín hálfa Stóru-Seilu med Melkote, alls 30 hundr. ad dýrleika fyrer Huppahlíd 24 hundr. med 40 rdr. millegiauf til Ingialds. Nefnd jaurd Seila býdz ódalsmaunum til innlauſnar innan árs og dags, dat. 23. 7br. 1773.

45. Contract mille Mr. Boga Benedicts ſonar og E. Gudmunds ſonar Hoff, vidvíkiande því nýa privilegerada bókþryckerie í Hrappsey, dat. 6 Aprilis 1774.

Udſkrift

Af Antegnelſerne udi Islands Jordebogs Regnſkab for Aar 1772.

5te Poſt.

1te Art. Da af de ved 1769 Aars Regnſkab fremlagde de ſædvanlige Generale Tings-Vidner fra No. 14 til No. 36 incluſive, til at beviſe, at ingen Boeder ſamme Aar, ſom i Regnſkabet forklaret, for Tobak og Brendeviins Ager, eller for Udprang af Meel og deſlige Vahre ſamt for Fiſkeriets Forſømmelſe ꝛc. var falden; fandtes een Forſkiel af et Mandtals Tingſtæds Navn udi hver af diſſe Syſſeler nemlig Oefiords og Iſefiords Syſſel: hvorpaa ſaadanne de Generale Poſter bemældte Aar vare examinerede, imod paa 2de i dets Stæd forrige Aar 1768 af andre Navne blev ved denne Poſt Aſket oplyſt, at ved ſlig en Forſkiellighed dette Aar

1769

1769 ey noget Tingstæd var forbye gaaet, hvorpaa denne Examination burde have været skeet. Ligesom da ved den til bemældte 1769 Aars Antegnelse Post givne Erklæring er til kiendegivet, samme Aar ey saadan Urigtighed at være existeret; saa er og derhos ibland andet meldet om de existerende Forandringer af Tingholdelserne udi disse Sysseler fra et til andet Stæd, efter som det for Almuen kand falde beleyligt, og den ommælte Forskiællighed derudi at bestaae; hvorfore saa vel i Anleedning deraf, som det videre derved proponeret ved den herover ergangne Decision, er eragtet fornøden, at Sysselmændene bleve tilholdte, at de for Eftertiiden i Tings-Vidnerne udforlig mælde, naar saadan Forandring fremdeeles maatte forefalde, ey alleene det gamle og rette Tingstæds Navn men og Aarsagen, hvorfor Forandringen skeer. Og da saadan Forandring af Tingholdelser ligeledes udi de andre Sysseler i Landet indtreffer, hvilket af forberørte de Generale Tings-Vidner pro 1771 & 1772 er befundet, saasom foruden Isefiords tillige udi Arnes og Norder Syssel disse 2. Aar, hvorom ved foregaaende 4de Postes 1te Art. og til Slutning af 5te Postes 2den og 4de Art. er udsatt: saa ville Regnskabsføreren for samtlige Sysselmænd denne saaleedes, som mældt, ergangne Decisions Indhold til Efterlevelse af dem for følgende Tiid bekiendt giøre, og selv i agt tage, at samme i Tilfælde, som skee bør, vorder efterkommet for Antegnelser i denne Begivenhed at bespare.

Pro Memoria,

viðvíkiande þvi *medicini*ska væsene i Islande.

1.) Jafnvel þó bæde se mín og fiórdúngs-chirurgorum skylda, ad gegna sem flestum siúkum til viðgiordar, sem þess þurfa og óska; þá er samt aungvañ veginn þarmed meint, ad ecke leyfist audrum vitugum og lærdum maunnum, ad gefa góð ráð

 þeim,

þeim, sem þreyngia kuña til þeirra, og brúka þar til það guðs og náttúrunnar medaul, sem her fáanleg eru, margreynd og maurgum kunnug. Hvad hid sama og so má hafa stad í sára og útvortis skada vidgiordum, epter sem bæde bráð navdsýn og christelegur kærleike utheimta; og þecke eg þá nockra vituga menn og lærda einkum presta, sem slíkt hefur vel úr hende fared, hvorium og ecke einasta hrósa, heldur og óska, ad marger slíker til væru.

2.) Enn so sem þad sýniz þarflegt, ad híngad og þangad í heraudunum væru þeir blódtauku=menn, sem menn mættu vera visser uppá; ad ecke fyrer tómt þeckíngarleyse eda ofurdád ydka blódtaukur og adrar vandasamar adgiorder vid fólk: þá er miklu nær, ad þeir, sem nátturufar, skinseme og handa stiórn hafa, til ad ydka blódtaukur &c. fengiu sér vissare gloggvan í slíku annadhvort hiá mier eda fiórdúngs chirurgis, þar þeir eru í landinu etablerader, sem þeim fyrer billegt vidurlag skal vera velkomen, einkum ef þad skede med þeirra yfervalda vitund og samþycke; hvaruppá þeim og so meddeiliz skír teikne, og þeir sídan gange fólke tilhanda í ímsu óvangæfu fyrerkomande. Enn þesser ólærder og ofurdáduger, sem vísvitande, nema serleg navdsýn krefie, ganga her í mót:, og þessa vidvaurun ad eingu hafa, meiga vænta ser tiltals epter medicinal anordníngunne, sem til almennelegrar epterrettíngar fylger Alþíngisbókinne fyrer nærstlided ár; og þeir, sem vid þvílíkra glapsasama praxin taka skada, sýniz nærst hafe hann óbættañ, þegar þettad ádur vita. Serilæge være stórlega navdsynlegt og þessu fyrerhafande til styrkíngar, ad fiórdúngs chirurgi

gi alltíd hefdu til manuduction einhvoria únga persónu.

3.) Þar sem publicè examineradar yfersetu-konur eru anteknar í heraudunum, vildu bæde þær og vidkomendur tilsiá, ad sem flestar einkum úngar yfersetukonur tækiu ser snid epter þeim, serdeilis hvad vitugre og náttúrlegre handa stiórn vidvíkur bæde til hiálpar fædíngar og fylgiu-sóknar &c. sem einnre vitugre yfersetukonu tilkemur: so þannig kynne smámsaman þesse navdsýnlega konst avkaz og festa rætur í landinu, hvad stiftunarinnar eigenlegasta meiníng er.

4.) So sem það er prestunum tiltrúad pro officio ad gefa þeim fátækum siúkum, sem medicamenta vidþurfa, attest uppá þeirra fátækdóm, ad ecke kunne betala það medþurfande medicament, ei heldur hafe þá náúnga eda forsvarsmenn, sem slíkt kunne ad præstera; þá, hvört sem þvílík attest stílaz til apoteksins í Nese eda fiórdúngs-chirurgos, þurfa þavg ei margbroten, því þeirra scopus er, ad ecke útelykiz frá ad nióta medicamenta fátæker alleina fátæktar vegna: og er því nóg sem atride, ad persóna ei kunne medicament ad betala saker fátæktar; enn so sem þetta vandaverk er prestunum tiltrúad, hvartil þeir og eiga ansvarleger ad vera; so vilde eg hiá þeim intimerad hafa ad vera circumspect med slík attest, og í þeim determinera, hvört patienten slett eckert eda intra certos tiltekna terminos nockud kunne betala.

5.) So sem því ver og midur formerkiz, her og hvar í landinu stínge sér nidur, og vart verde vid fransos, hvört serpens malum

malum er ætíd fárlegt, og um sig etande, og occasionaliter inficerande, sem þá er bágt vid ad ráda, ef mægnaz; enn almúginn ecke umkvartar, eda veit, ad þeckia fyrr enn í stærstu ravner rekur: so vilde eg hermed hiá aullum intimerad hafa, ad þeir vildu, þad fyrsta mögulegt er, hvar slíkt kann til ad vilia, gefa mer eda fiórdúngs chirurgis þar um anvísning, og animera vidkomendur, ecke ad láta soddan ganga í dvala og dofenskap, þartil annadhvort hluturinn verdur ólæknande, eda fleire bída skada af, eda hvorttveggia. Hvar til prestar og yfervaulldin umbidiaz, ad vildu hlutaz og tilsiá, ad serhvad her nefndt, sem á Billegheitum er byggt, mætte komaz til epterrettingar og brúkunar, af þeirra og publici

Alþinge d. 23de Július 1774

Skyldugum elskara og þenara
Biarna Pauls syne.

Ansees som nyttigt i Altings-Bogen at publiceres, til at kunde erholde den Orden i Medicinal-Væsenet, som muelig er.

Oxeraae d. 23de Julii 1774

L. A. Thodal.